

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN VĂN TÌNH

GIẢI PHÁP THỰC HIỆN
BẢO HIỂM Y TẾ TOÀN DÂN
TẠI THỊ XÃ TỪ SƠN TỈNH BẮC NINH

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Bùi Đình Hoà

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Luận văn tốt nghiệp này là công trình nghiên cứu thực sự của cá nhân. Các số liệu, mô hình, bảng, biểu, đồ thị và những kết quả trong luận văn là trung thực, các giải pháp đưa ra xuất phát từ thực tiễn nghiên cứu và kinh nghiệm, chưa từng được công bố dưới bất cứ hình thức nào trước khi công trình, bảo vệ và công nhận bởi “Hội Đồng đánh giá luận văn tốt nghiệp Thạc sĩ kinh tế” Trường Đại học Kinh tế & Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên.

Một lần nữa, tôi xin khẳng định về sự trung thực của lời cam kết trên.

Bắc Ninh, ngày 25 tháng 08 năm 2013.

NGƯỜI CAM ĐOAN

Nguyễn Văn Tình

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài tôi luôn nhận được sự quan tâm giúp đỡ của Ban giám hiệu, các thầy giáo, cô giáo Phòng Quản lý Đào tạo sau Đại học - Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên; Ban Giám đốc, cán bộ Bảo hiểm xã hội tỉnh Bắc Ninh, Bảo hiểm xã hội thị xã Từ Sơn, Bệnh viện đa khoa tỉnh, Bệnh viện đa khoa thị xã Từ Sơn, và nhiều cơ quan đơn vị khác... Đặc biệt là sự hướng dẫn tận tình của Tiến sĩ Bùi Đình Hòa.

Tôi xin chân thành cảm sự giúp đỡ của các thầy giáo, cô giáo, các quý cơ quan, cùng các bạn đồng nghiệp. Sự giúp đỡ này đã cổ vũ và giúp tôi nhận thức, làm sáng tỏ thêm cả lý luận và thực tiễn về lĩnh vực luận văn nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với sự giúp đỡ quý báu đó./.

TÁC GIẢ

Nguyễn Văn Tình

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH, ĐỒ THỊ	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp mới của luận văn	4
5. Kết cấu của luận văn	4
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ BẢO HIỂM Y TẾ ...	5
1.1. Những vấn đề lý luận cơ bản về BHYT.....	5
1.1.1. <i>Khái niệm, bản chất và vai trò của BHYT</i>	5
1.1.2. <i>Những nguyên tắc, tính chất cơ bản và mục tiêu của BHYT</i>	12
1.2. Các quy định cơ bản về BHYT	13
1.2.1. <i>Đối tượng tham gia BHYT</i>	13
1.2.2. <i>Mức đóng BHYT</i>	18
1.2.3. <i>Quyền lợi và nghĩa vụ</i>	20
1.3. Nội dung thực hiện BHYT toàn dân	21
1.3.1. <i>Khái niệm BHYT toàn dân</i>	21
1.3.2. <i>Các hình thức thực hiện BHYT</i>	21
1.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến thực hiện BHYT toàn dân	22
1.4.1. <i>Công tác thông tin tuyên truyền</i>	22
1.4.2. <i>Vai trò của hệ thống chính trị</i>	23
1.4.3. <i>Các tác nhân ảnh hưởng khác</i>	24
1.5. Kinh nghiệm thực hiện BHYT ở một số nước trên thế giới và trong nước ...	28
1.5.1. <i>Kinh nghiệm ở một số nước trên thế giới</i>	28

1.5.2. Kinh nghiệm thực hiện BHYT tại Việt Nam	32
1.5.3. Bài học kinh nghiệm cho Việt Nam nói chung và thị xã Từ Sơn tỉnh Bắc Ninh nói riêng.....	35
CHƯƠNG 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	36
2.1. Các câu hỏi đặt ra đề tài cần giải quyết.....	36
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	37
2.2.1. Chọn điểm nghiên cứu	37
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin, số liệu.....	37
2.2.3. Phương pháp tổng hợp xử lý thông tin	40
2.2.4. Phương pháp phân tích số liệu	40
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	42
2.3.1. Các chỉ tiêu phản ánh điều kiện kinh tế - xã hội thị xã Từ Sơn	42
2.3.2. Các chỉ tiêu phản ánh thực trạng thực hiện chính sách BHYT trên địa bàn thị xã Từ Sơn	42
2.3.3. Các chỉ tiêu phản ánh nguyên nhân, ảnh hưởng đến thực hiện chính sách BHYT trên địa bàn thị xã Từ Sơn	42
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC BẢO HIỂM Y TẾ TẠI THỊ XÃ TỪ SƠN TỈNH BẮC NINH	43
3.1. Khái quát về tình hình kinh tế - xã hội của thị xã Từ Sơn.....	43
3.1.1. Đặc điểm về tự nhiên và dân số	43
3.1.2. Đặc điểm về văn hóa - xã hội.....	43
3.1.3. Tình hình phát triển kinh tế của thị xã Từ Sơn những năm qua	44
3.1.4. Ảnh hưởng của điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội đến thực hiện BHYT toàn dân.....	44
3.2. Tổ chức hệ thống BHXH thị xã Từ Sơn	45
3.2.1. Khái quát sự hình thành và phát triển	45
3.2.2. Chức năng của BHXH thị xã Từ Sơn	45
3.2.3. Nhiệm vụ và quyền hạn của BHXH thị xã Từ Sơn	46
3.2.4. Bộ máy tổ chức của BHXH thị xã Từ Sơn.....	48

3.3. Thực trạng triển khai BHYT toàn dân tại thị xã Từ Sơn tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2008 - 2012.....	50
3.3.1. Công tác truyền thông về BHYT trên địa bàn thị xã Từ Sơn	50
3.3.2. Công tác thu BHYT ở thị xã Từ Sơn	52
3.3.3. Thực trạng công tác khám chữa bệnh BHYT.....	63
3.3.4. Thực trạng về công tác quản lý và sử dụng quỹ	64
3.3.5. Đánh giá công tác thanh, kiểm tra trong hoạt động BHYT.....	65
3.3.6. Kết quả điều tra tại các đơn vị nghiên cứu.....	66
3.4. Đánh giá chung về công tác Bảo hiểm y tế tại thị xã Từ Sơn.....	77
3.4.1. Những mặt đạt được.....	77
3.4.2. Những mặt hạn chế	77
3.4.3. Kết luận về kết quả nghiên cứu.....	78
CHƯƠNG 4: GIẢI PHÁP NHẪM THỰC HIỆN BHYT TOÀN DÂN TẠI THỊ XÃ TỪ SƠN TỈNH BẮC NINH.....	79
4.1. Quan điểm, mục tiêu chính sách BHYT	79
4.1.1. Quan điểm	79
4.1.2. Mục tiêu.....	79
4.2. Dự báo về phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Bắc Ninh đến năm 2020	80
4.3. Mục tiêu và phương hướng của BHXH tỉnh Bắc Ninh	81
4.4. Giải pháp nhằm thực hiện BHYT toàn dân ở TX Từ Sơn, Bắc Ninh.....	82
4.4.1. Tăng cường vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp uỷ Đảng, chính quyền... ..	82
4.4.2. Nhóm giải pháp liên quan đến tổ chức thực hiện	83
4.4.3. Thực hiện tốt công tác thi đua, khen thưởng	89
4.5. Kiến nghị.....	89
4.5.1. Đối với Nhà nước	89
4.5.2. Kiến nghị với Bảo hiểm xã hội Việt Nam.....	91
4.5.3. Đối với BHXH tỉnh Bắc Ninh.....	91
KẾT LUẬN.....	93
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	95
PHỤ LỤC.....	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
ASXH	An sinh xã hội
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BHYT	Bảo hiểm y tế
CSSK	Chăm sóc sức khỏe
DN	Doanh nghiệp
HĐND	Hội đồng nhân dân
HSSV	Học sinh sinh viên
KCB	Khám, chữa bệnh
NLĐ	Người lao động
NSNN	Ngân sách Nhà nước
SDLĐ	Sử dụng lao động
TXTS	Thị xã Từ Sơn
UBND	Ủy Ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

Bảng	Tên bảng	Trang
Bảng 3.1:	Số người, số tiền thu BHYT của TXTS năm 2008-2012.....	56
Bảng 3.2:	Kết quả số người tham gia BHYT theo đối tượng	59
Bảng 3.3:	Kết quả số tiền thu BHYT theo đối tượng 2008 - 2012	61
Bảng 3.4:	Kết quả kiểm tra các đơn vị tham gia BHYT 2008-2012	66
Bảng 3.5:	Tổng hợp kết quả điều tra nhóm NLD & chủ SDLĐ (n = 188).....	68
Bảng 3.6:	Tổng hợp kết quả điều tra nhóm Người được NSNN hỗ trợ mức đóng BHYT (n = 187).....	70
Bảng 3.7 :	Tổng hợp kết quả điều tra nhóm Người tự nguyện tham gia BHYT (n = 198).....	72
Bảng 3.8:	Kết quả số người tham gia BHYT tại các đơn vị điều tra 2008 – 2012.....	74

DANH MỤC CÁC HÌNH, ĐỒ THỊ

Hình	Tên hình, đồ thị	Trang
Sơ đồ 3.1:	Bộ máy tổ chức của BHXH thị xã Từ Sơn.....	49
Sơ đồ 3.2:	Quy trình quản lý tiền thu BHYT	55
Đồ thị 3.3:	Số người tham gia BHYT năm 2008-2012	57
Đồ thị 3.4:	Số người tham gia BHYT 03 nhóm điều tra.....	74

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước ta rất quan tâm đến chính sách Bảo hiểm y tế (BHYT) và xác định đây là một trong những chính sách xã hội cơ bản và là trụ cột của an sinh xã hội (ASXH). BHYT đã tạo ra nguồn tài chính công quan trọng cho công tác khám chữa bệnh (KCB), cải thiện tiếp cận dịch vụ y tế, góp phần quan trọng thực hiện mục tiêu công bằng trong chăm sóc sức khỏe (CSSK) nhân dân và đảm bảo ASXH.

Quan điểm chỉ đạo của Đảng xác định: “Sức khỏe là vốn quý nhất của mỗi con người và toàn xã hội. Bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân là hoạt động nhân đạo, trực tiếp bảo đảm nguồn nhân lực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc, là một trong những chính sách ưu tiên hàng đầu của nhà nước. Đầu tư cho lĩnh vực này là đầu tư cho phát triển, thể hiện bản chất tốt đẹp của chế độ...”

Phát triển BHYT toàn dân, nhằm từng bước đạt tới công bằng trong chăm sóc sức khỏe, thể hiện sự chia sẻ giữa người khỏe với người ốm, người giàu với người nghèo, người trong độ tuổi lao động với trẻ em, người già; công bằng trong đãi ngộ đối với cán bộ y tế” (*Bộ Chính trị, 2005*) [6].

Trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011 - 2020 Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI chỉ rõ: “Đổi mới và hoàn thiện đồng bộ các chính sách bảo hiểm y tế, khám, chữa bệnh và viện phí phù hợp; có lộ trình thực hiện bảo hiểm y tế toàn dân” (*Đảng cộng sản Việt Nam, 2011, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI, tr. 127 - 129*) [13].

Hiến pháp nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm 1992 đã ghi: “Kết hợp phát triển y tế nhà nước với y tế tư nhân; thực hiện Bảo hiểm y tế, tạo điều kiện để mọi người dân được chăm lo sức khỏe”.

Luật BHYT được Quốc hội khoá XII, kỳ họp thứ 4 thông qua ngày 14/11/2008 và có hiệu lực từ 1/7/2009 đã quy định trách nhiệm tham gia